

Vi påvirker hinanden langt mere end vi tror

Siger horsensianerinden Grethe Heltberg i en samtale i anledning af hendes bog „Tedrikkerne”

Grethe Heltberg

Om horsensianerinden Grethe Heltbergs nye roman skrev Budtz-Jørgensen i Berlingske Tidende, at den var „en stramt, man fristes næsten til at sige raffineret komponeret roman ... der er noget helt musikalsk over dens opbygning, mindernes melodi, gennemspillet i mol af en skribent, der foruden sin ubestridelige intelligens og sin livserfaring har formået at tilføje sin roman det udefinerbare, der kaldes poesi”.

- Det må nok varme at læse sådan-e linjer efter at have gjort et stort stykke arbejde? Men egentlig vente-

de vi på fortsættelsen af Deres erindringer. Er De blevet træt af at fortsætte dem? spørger vi Grethe Heltberg, som vi besøger i hjemmet på C. F. Richsvej på Frederiksberg.

- Nej, jeg kan slet ikke sige, at jeg er blevet træt af at skrive erindringer. Er man først kommet i gang med at huske, går det næsten af sig selv. Det er et fængslende arbejde, og der kommer da også et tredje bind.

Mennesket på godt og ondt

- Hvor langt vil De føre Deres erindringer frem i tiden?

- Dette bind, der slutter med dagen for befrielsen i 1945, bliver nok det sidste. Skulle det ske, at jeg blev meget gammel, vil jeg måske tage tråden op igen. Fortiden kan blive meget levende for en, og morsomt er det at støtte sig til den tids aviser, folketidende og lignende, der kan hjælpe en til at genopleve stemningen fra dengang.

- Men nu blev det altså først „Tedrikkerne”!

- Det lå rent praktisk sådan, at jeg blev enig med Wøldikes forlag om, at „Tedrikkerne”, der havde ligget nogen tid, skulle ud nu. Senere kommer „Vi”, som det tredje erindringsbind kommer til at hedde, efter „Pige fra provinsen” og „En jomfru fra Jylland”.

- Det må være noget helt andet at skrive en roman, hvortil De jo ikke kan benytte Dem af erindringens ar-

kiv? Ja, undskyld, jeg er nok inde på en forfatters mest intime område, men, hvordan tager det hele form?

- Det er rigtigt, at det er noget ganske andet. Man står på en måde mere frit. Det er også muligt at gennemføre en bestemt ide, som man selv vil det.

- Og ideen i „Tedrikkerne”?

- Jo, der må jo være et samfunds eller et socialt aspekt i den, for ellers er den bare lige gyldig og reaktionær. Måske kan det hele i „Tedrikkerne” konkluderes derhen, at alt, hvad der sker et menneske er helt i overensstemmelse med hans egen karakter, at vore handlinger på godt og ondt griber ind i andre menneskers liv, at enhver af os er også sine egne modsætninger, at moralsk handling også uden ydre handling kan være lig med positiv handling, og at måske kun passivitet, mangel på engagement kan ødelægge det for en selv og andre, måske netop derfor er det en positiv bog.

I øvrigt er det en skildring af den virkning, det dynamiske menneske udøver på sine omgivelser og dermed forløser deres iboende egenskaber samt en påpegen af, at de fleste af os bedrager os selv og ofte andre. Der er motiforskydninger, ønsketænkning og livsløgne.

Hvordan virker vi på andre?

- Det er Deres opfattelse, at vi påvirker hinanden meget også i dagligdagen?

- Vi påvirker hinanden, mere end, vi tror, og det er vel nok kernepunktet i „Tedrikkerne”, der foregår i et æstetiserende overklassemiljø.

- Der er vel noget om, at vi opfører os forskelligt alt efter hvem, vi er sammen med?

- Et menneske er jo meget tit en over for den ene og en anden over for den anden. Mennesker ser forskelligt på hinanden og påvirker herved hinanden i den ene eller den anden retning. Det gør sig måske særligt gældende som i bogen, hvor en stærk dynamisk person spiller ind og virker som en slags katalysator for egenskaber, der på en eller anden måde har været lidt i baggrunden hos de forskellige, der kommer i forbindelse med ham.

- Vi bedrager os selv til at tro, at vi er sådan og sådan?

- Der er vel ikke noget menneske, der i virkeligheden ved, hvorledes det er. Og vi ved slet ikke, hvorledes vi virker på andre.

I bogen følger vi først og fremmest seks hovedpersoner, der ofte drikker te sammen og indvirker på hinanden. Det er noget alment menneskeligt, jeg har villet skildre. Noget, der kommer os alle ved.

En lang proces

- Er det med en sådan bestemt hensigt, De går i gang med en bog som „Tedrikkerne”?

- Nej, for mig er det at skrive en roman en lang proces, der begynder med så uendelig lidt, men i hvert fald noget inspirerende. Jeg har I reglen titlen først, og det giver et arbejdsgrundlag. Mine tanker bevæger sig efterhånden i en bestemt retning, og jeg kan sætte mig ned og „opfinde” personer og give dem navne. Det sidste er meget vigtigt!

- Kan det ikke være lige gyldigt, om en person hedder Jens eller Rudolf?

- Slet ikke. Der er noget karakteriserende ved navne. - Når jeg har navngivet personer, tegner jeg dem. Jeg elsker at tegne karikaturer og portrætter!

- De har aldrig selv illustreret Deres bøger?

- Nej, det kan jeg slet ikke, men det støtter mig at kunne se mine personer for mig, selv om jeg endnu ikke rigtigt ved, hvad jeg skal med dem. Er man inde i en sådan skabelsesproces får alt, hvad man møder **betydning og er med til at give næ-**

ring til den ide, der er ved at udvikle sig. Snart kan man udarbejde handling, nedskrive situationer osv., men det hele kan tage meget lang tid.

Der er det sjove ved det, at flere

Der er det sjove ved det, at flere af mine bipersoner går igen fra andre romaner, som nu Stelle i „Tedrikkerne”, der er datter af Corinna i „Som duft af vilde roser”.

- Sker det så alligevel ikke, at det tager magten fra Dem, så det udvikles sig på en anden måde, end De har tænkt?

- Nej ikke, når jeg endelig begynder at skrive bogen, så sker der meget sjældent ændringer. - Jeg tror ikke på det med, at bogens personer tager magten fra forfatteren. - Det virker lidt højstemt. Der kan ske enkelte forandringer af detaljer, men jeg ved, hvor jeg vil hen, når jeg går i gang med at skrive, ark for ark.

Chris Parø.